ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr.A420435213
Lietas arhīva Nr.A42-02999-14/42

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2014.gada 8.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Māris Šļakota,

piedaloties pieteicējas SIA /Nosaukums 1/ pārstāvim /M.D/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei /L.B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA /Nosaukums 1/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu atmaksāta uzņēmumu ienākuma nodokļa pārmaksa, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Nodokļu pārvaldes Uzņēmumu ienākuma nodokļa datu ticamības novērtējuma daļas vadītājas 2013.gada 21.janvāra lēmumu Nr.8.62-2/7386 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) nolemts dzēst pieteicējas SIA /Nosaukums 1/ uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) pārmaksu 56534,08 Ls apmērā.

Par šo lēmumu pieteicēja VID ģenerāldirektoram iesniedza 2013.gada 27.februāra apstrīdēšanas iesniegumu.

[2] VID ģenerāldirektora p.i. ar 2013.gada 1.jūlija lēmumu Nr.22.9/L-16531 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu Sākotnējo lēmumu.

Lēmumā norādīti šādi apsvērumi.

[2.1] Pieteicēja 2006.gada 31.maijā deklarēja UIN pārmaksu par 2005.gadu 56534,08 Ls. Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkta noteikumiem pieteicēja minēto neizmantoto UIN pārmaksu bija tiesīga pieprasīt atmaksāt vai novirzīt kārtējo vai nokavēto nodokļu maksājumu segšanai triju gadu laikā pēc konkrētā nodokļa likumā noteiktā maksāšanas termiņa, t.i. līdz 2009.gada 15.jūnijam (UIN deklarācijas par 2005.gadu iesniegšanas datums 2006.gada 31.maijs + 15 dienas + 3 gadi = 2009.gada 15.jūnijs).

[2.2] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešajā daļā (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2011.gada 16.maijam) bija noteikts pārmaksātās nodokļa summas atmaksas ierobežojums gadījumos, ja ir uzsākts kriminālprocess saistībā ar nodokļu maksātāja darbību vai pret nodokļu maksātāju vai tā amatpersonām par krāpšanu, dokumentu viltošanu, izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas var ietekmēt nodokļu apmēra noteikšanu, izņemot gadījumus, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu reabilitējošu apstākļu dēļ vai likumīgā spēkā ir stājies attaisnojošs tiesas spriedums.

2006.gada 26.aprīlī tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa Nr.15830603406 uzsākšanu saistībā ar pieteicējas iespējamo izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Ar Preiļu rajona prokuratūras prokurora 2010.gada 17.maija lēmumu kriminālprocess Nr.15830603406 tika izbeigts un par minēto lēmumu pieteicējas valdes loceklis /G.B/ tika informēts ar Preiļu rajona prokuratūras 2010.gada 21.maija vēstuli Nr.4/801.

[2.3] 2011.gada 17.maijā stājās spēkā 2011.gada 14.aprīļa likums „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām"", ar kuru no likuma tika izslēgtas normas, kas nosaka ierobežojumu pārmaksātās nodokļu summas atmaksai kriminālprocesa uzsākšanas gadījumā, un pārejas noteikumi tika papildināti ar 133. un 134.punktu.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 133. un 134.punkts attiecas uz pārmaksāto nodokļu summu atmaksu, kur pārmaksas atmaksas procesu uz atsevišķa iesnieguma pamata ierosina nodokļu maksātājs. Konkrētajā gadījumā pret pieteicēju uzsāktais kriminālprocess tika izbeigts 2010.gada 17.maijā (t.i. vienu gadu pirms grozījumu likumā „Par nodokļiem un nodevām" spēkā stāšanās) un pieteicēja ne kriminālprocesa laikā, ne pēc tā izbeigšanās, ne arī pēc minēto grozījumu spēkā stāšanās nav iesniegusi VID iesniegumu par pārmaksātās UIN summas 56 534,08 Ls atmaksāšanu.

[2.4] Sākotnējā lēmumā pamatoti konstatēts, ka pieteicējas UIN pārmaksai 56 534,08 Ls ir beidzies likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punktā noteiktais pārmaksātās nodokļa summas izmantošanas termiņš, līdz ar to pārmaksas summa ir dzēšama saskaņā ar minētā likuma 25.^{1}pantu.

[3] Pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot izdot labvēlīgu administratīvo aktu par UIN pārmaksas atmaksāšanu un atzīt Lēmumu par prettiesisku. Pieteikuma daļā par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku tiesvedība izbeigta ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 24.aprīļa lēmumu.

Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] VID Finanšu policijas pārvaldes Latgales reģionālajā nodaļā 2006.gada 26.aprīlī tika uzsākts kriminālprocess Nr.15830603406 pēc

Krimināllikuma 218.panta otrās daļas par to, ka pieteicēja ir izvairījusies no nodokļu nomaksas 71 252,13 Ls apmērā.

2006.gada 31.maijā pieteicēja deklarēja UIN pārmaksu par 2005.gadu 56 354,08 Ls.

Atbildot uz pietiecējas iesniegumu, VID Finanšu policijas pārvaldes Latgales reģionālās nodaļas priekšnieka v.i. 2007.gada 25.janvāra vēstulē Nr.14.6-19/195 norādīja, ka kriminālprocess Nr.15830603406 joprojām atrodas šīs iestādes lietvedībā. Kriminālprocesa izmeklēšanas gaitā VID Finanšu policijas pārvaldes izmeklētāja ar 2009.gada 28.oktobra vēstuli Nr.14.1.1-19.1/16496 lūdza pieteicēju iesniegt dokumentus.

Ar Preiļu rajona prokurora 2010.gada 17.maija lēmumu kriminālprocess Nr.15830603406 izbeigts. Par šo lēmumu Preiļu rajona prokuratūra informēja /G.B/, nosūtot viņam 2010.gada 21.maija vēstuli. /G.B/ bija pieteicējas valdes loceklis tikai laika periodā no 2005.gada 4.februāra līdz 2005.gada 16.novembrim. Pieteicēja par kriminālprocesa Nr.15830603406 izbeigšanu netika informēta. Šādu faktu pieteicēja pirmo reizi uzzināja tikai 2013.gada 5.jūlijā, saņemot Lēmumu.

[3.2] Līdz pat 2011.gada 16.maijam, t.i., pirms tika grozīta likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešās daļas norma, pieteicējai nebija pamata pieprasīt pārmaksātās UIN summas atmaksu, jo saskaņā ar pieteicējas rīcībā esošo informāciju VID Finanšu policijas pārvaldes rīcībā joprojām atradās kriminālprocess Nr.15830603406.

Lai gan minētais kriminālprocess pret pieteicēju tika izbeigts 2010.gada 17.maijā, pieteicējai netika nosūtīts atbilstošs paziņojums, kaut arī šāds pienākums VID Finanšu policijas pārvaldei tieši izrietēja no Kriminālprocesa likuma 392.[1]panta piektās daļas. Normatīvie akti neparedz nekādas citas darbības, kuras pieteicējai būtu bijis jāveic, lai pārliecinātos, kādā stadijā ir kriminālprocess Nr.15830603406.

[3.3] Ievērojot 2011.gada 17.maijā spēkā stājušos grozījumus likumā „Par nodokļiem un nodevām" un apstākli, ka pieteicējai nebija paziņots par kriminālprocesa Nr.15830603406 izbeigšanu, pieteicēja pamatoti paļāvās, ka tai ir tiesības prasīt pārmaksātās nodokļu summas atmaksu triju gadu laikā no šo grozījumu spēkā stāšanās dienas.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 42.panta pirmajai daļai termiņa tecējums pieteicējas prasījumam par pārmaksātā UIN atmaksu sākās 2011.gada 18.maijā un notek 2014.gada 17.maijā. Tā kā 2014.gada 17.maijs ir sestdiena, tad saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 43.panta otro daļu termiņš pieteicējas prasījumam notek nākamajā darba dienā, kas ir 2014.gada 19.maijs.

[3.4] Pieteicējas 2013.gada 27.februāra iesniegumu VID bija jāvērtē ne tikai kā iesniegumu par Sākotnējā lēmuma apstrīdēšanu, bet primāri kā iesniegumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Minētajā iesniegumā pieteicēja norādīja, ka tās rīcībā nav ziņu par kriminālprocesa izbeigšanu un ka tāpēc pieteicēja uzskata, ka tai līdz 2014.gada 19.maijam (iesniegumā pārrakstīšanās kļūdas dēļ norādīts 18.maijs) ir tiesības pieprasīt UIN pārmaksas atmaksāšanu vai novirzīšanu kārtējo nodokļu maksājumu segšanai. Atbilstoši minētajam no apstrīdēšanas iesnieguma ir secināms pieteicējas mērķis panākt, lai iestāde tai atmaksā UIN pārmaksu.

Minētais saskan ar administratīvo tiesu judikatūrā nostiprināto atziņu, ka gadījumā, ja nelabvēlīga lēmuma atcelšana pati par sevi nedod pieteicējai nekādu labumu, tad ir skatāms prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Arī no privātpersonas tiesību ievērošanas principa izrietēja iestādes pienākums izdibināt pieteicējas patieso gribu, lai noskaidrotu mērķi, ar kādu pieteicēja vērsusies iestādē.

[3.5] VID pārkāpa labas pārvaldības principu, jo apzināti novilcināja Lēmuma pieņemšanu, tādējādi mēģinot radīt situāciju, kurā pieteicēja triju gadu termiņa nokavējuma dēļ vairs nevar prasīt pārmaksātā UIN atmaksu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 64.panta otro daļu iestāde iesnieguma izskatīšanas terminu var pagarināt tikai tad, ja objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams ievērot termiņu tā izdošanai. VID 2013.gada 27.martā pagarināja apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņu, lai gan tas nebija nepieciešams. Līdz 2013.gada 27.martam VID vispār nebija veicis nekādas darbības, lai likumā paredzētajā viena mēneša termiņā izskatītu apstrīdēšanas iesniegumu. Nepastāvot strīdam par citiem lietas apstākļiem, iestādei bija nepieciešams noskaidrot tikai to, kad ir izbeigts kriminālprocess pret pieteicēju un vai pieteicējai ir paziņots par šā kriminālprocesa izbeigšanu. Šādu informāciju VID pieprasīja tikai 2013.gada 22.aprīlī. Informācija VID tika saņemta 2013.gada 24.aprīlī, taču Lēmums pieņemts tikai 2013.gada 1.jūlijā, nokavējot arī pagarināto termiņu iesnieguma izskatīšanai.

[3.6] Lēmums ir pretrunā taisnīguma principam, jo, aizbildinoties ar dažādiem formāliem ieganstiem, pieteicējai pēc būtības tiek atņemtas tiesības prasīt tai pienākošo UIN pārmaksas atmaksu.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā VID neatzina pieteikumu, norādot, ka nav pamatota pieteicējas norāde, ka 2013.gada 27.februāra apstrīdēšanas iesniegums ir vērtējams kā iesniegums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Minētais pieteicējas iesniegums ir skaidri un precīzi formulēts un iestādei nebija pamata apšaubīt, ka pieteicēja ir lūgusi atcelt Sākotnējo lēmumu, nevis izdot labvēlīgu administratīvo aktu par UIN pārmaksas atmaksu.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem apsvērumiem.

VID pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietas materiālus, tiesa secina, ka pieteikums ir pamatots un apmierināms.

[7] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta otro daļu pārmaksātās nodokļu summas pēc nodokļu maksātāju pamatota iesnieguma iesniegšanas nodokļu administrācijai un pēc nodokļu administrācijas pārbaudes novirzāmas nokavēto vai kārtējo nodokļu maksājumu segšanai vai atmaksājamas 15 dienu laikā, ja konkrēto nodokļu likumi neparedz citu atmaksāšanas laiku un kārtību.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešā daļa redakcijā, kas bija spēkā līdz 2011.gada 16.maijam, noteica, ka šā panta otrās daļas nosacījumi nav piemērojami, ja saistībā ar nodokļu maksātāja darbību vai pret nodokļu maksātāju vai tā amatpersonām uzsākts kriminālprocess par krāpšanu, dokumentu viltošanu, izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas vai citiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas var ietekmēt nodokļu apmēra noteikšanu, izņemot gadījumus, kad pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu reabilitējošu apstākļu dēļ vai likumīgā spēkā ir stājies attaisnojošs tiesas spriedums. Ar 2011.gada 14.aprīļa likumu „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām"", kurš stājās spēkā 2011.gada 17.maijā, minētā norma tika grozīta, proti, tika atcelts ierobežojums pārmaksātās nodokļu summas atmaksāšanai kriminālprocesa uzsākšanas gadījumā. Vienlaikus likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumi tika papildināti ar 134.punktu, kurš paredz, ka nodokļu maksātājiem, kuri līdz dienai, kad stājas spēkā grozījumi šā likuma 28.panta trešajā daļā, nav iesnieguši nodokļu administrācijai iesniegumu par pārmaksātās nodokļu summas atmaksāšanu sakarā ar uzsākto kriminālprocesu, ir tiesības triju gadu laikā pēc konkrētajā nodokļa likumā noteiktā nodokļa maksāšanas termiņa (neieskaitot laiku no kriminālprocesa uzsākšanas līdz minēto grozījumu spēkā stāšanās dienai) iesniegt nodokļu administrācijai pamatotu iesniegumu par minēto pārmaksāto nodokļu summu atmaksāšanu vai novirzīšanu nokavēto vai kārtējo maksājumu segšanai. Nodokļu administrācija pārmaksāto nodokļu summu pēc pamatota pieprasījuma saņemšanas atmaksā nodokļu maksātāja norādītajā bankas kontā vai novirza nokavēto vai kārtējo maksājumu segšanai 15 dienu laikā pēc nodokļu administrācijas pārbaudes veikšanas.

[8] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja UIN pārmaksu par 2005.gadu deklarēja 2006.gada 31.maijā. Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 22.panta otrā daļa paredz, ka saskaņā ar nodokļa deklarāciju aprēķināto nodokli nodokļa maksātājs patstāvīgi pārskaita valsts budžetā 15 dienu laikā pēc gada pārskata un nodokļa deklarācijas iesniegšanas dienas. Tātad par likumā noteikto UIN par 2005.gadu maksāšanas termiņu konkrētajā gadījumā uzskatāms 2006.gada 15.jūnijs. Vienlaikus no lietas materiāliem izriet, ka minētajā datumā jau bija uzsākts kriminālprocess saistībā ar pieteicējas iespējamo izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Tātad atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 134.punktam ir pamats uzskatīt, ka pieteicēja pēc 2006.gada 15.jūnija, t.i. laika posmā, kad turpinājās kriminālprocess, tieši sakarā ar šo faktu (kriminālprocesu) nav iesniegusi nodokļu administrācijai iesniegumu par pārmaksātās nodokļu summas atmaksāšanu.

[9] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 134.punktu triju gadu termiņš, kurā nodokļu maksātājam ir tiesības iesniegt nodokļu administrācijai iesniegumu par pārmaksāto nodokļu summu atmaksāšanu, sākas no konkrētajā nodokļa likumā noteiktā nodokļa maksāšanas termiņa, neieskaitot laiku no kriminālprocesa uzsākšanas līdz grozījumu 28.panta trešajā daļā spēkā stāšanās dienai, t.i., līdz 2011.gada 17.maijam.

VID uzskata, ka minētā triju gadu termiņa sākums būtu skaitāms no 2010.gada 17.maija, kad tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu pret pieteicēju. Tiesa konkrētajā lietā šādam iestādes apsvērumam nepiekrīt.

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešās daļas redakciju, kas bija spēkā līdz 2011.gada 16.maijam, šķērslis atmaksas pieprasījuma iesniegšanai uzskatāms par novērstu, ja ir pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu *reabilitējošu* apstākļu dēļ. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 377.panta 3.punktu kriminālprocesu nedrīkst uzsākt, bet uzsākts process ir jāizbeidz, ja iestājies noilgums. Kriminālprocesa likuma 380.pantā noteikts, ka persona netiek reabilitēta, ja kriminālprocesu izbeidz ar lēmumu, kāds paredzēts šā likuma 377.panta pirmās daļas 3.punktā.

Preiļu rajona prokuratūras 2010.gada 17.maija lēmuma rezolutīvajā daļā cita starp norādīts, ka daļā par SIA /Nosaukums 1/ PVN deklarācijas par 2004.gada decembri un gada PVN deklarācijas par 2004.gadu viltošanu, proti, par Krimināllikuma 217.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu kriminālprocess izbeidzams sakarā ar to, ka ir iestājies noilgums personas saukšanai pie kriminālatbildības.

Tātad kriminālprocesa izbeigšana pret pieteicēju 2010.gada 17.maijā neietekmēja to, ka pieteicējai sakarā ar kriminālprocesu atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta trešajai daļai bija liegtas tiesības saņemt nodokļu pārmaksas atmaksu (*sk. šajā sprieduma punktā apskatīto tiesību normu interpretāciju arī Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 21.marta lēmuma lietā Nr.SKA-324/2014 5.punktā*).

Pamatojoties uz iepriekš minēto, secināms, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 134.punktu triju gadu termiņš, kurā pieteicējai bija tiesības iesniegt nodokļu administrācijai iesniegumu par pārmaksāto nodokļu summu atmaksāšanu, sākās 2011.gada 18.maijā un beidzās 2014.gada 17.maijā.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja ar 2013.gada 14.oktobra iesniegumu vērsās VID, lūdzot atmaksāt UIN pārmaksu 56354,08 Ls apmērā, vienlaikus norādot, ka neatkāpjas no sava uzskata, ka par atmaksas pieprasījumu ir jāuzskata jau 2013.gada 27.februāra iesniegums.

VID uz minēto iesniegumu sniedza pieteicējai atbildi, norādot, ka VID viedoklis par UIN pārmaksas 56354,08 Ls dzēšanu jau ir sniegts 2013.gada 1.jūlija Lēmumā.

Tiesas vērtējumā ar 2013.gada 14.oktobra iesniegumu pieteicēja ir izmantojusi savas no likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumu 134.punkta izrietošās tiesības prasīt UIN pārmaksas atmaksu, turklāt, šīs tiesības izmantojusi, nepārkāpjot likumā paredzēto trīs gadu termiņu. Pie šādiem apstākļiem VID bija pamats izskatīt minēto iesniegumu pēc būtības un pieņemt par to lēmumu.

[11] Pieteicēja norāda, ka par iesniegumu, ar kuru pieteicēja prasījusi UIN pārmaksas atmaksu, uzskatāms jau 2013.gada 27.februāra apstrīdēšanas iesniegums. Tiesa šādam pieteicējas uzskatam nepiekrīt.

Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta otro daļu pārmaksātās nodokļu summas atmaksājamas pēc nodokļu maksātāju pamatota iesnieguma iesniegšanas nodokļu administrācijai. Tātad, lēmuma par nodokļu atmaksu pieņemšanas formālais priekšnoteikums ir nodokļu maksātāja iesniegums par pārmaksāto nodokļu summu atmaksāšanu.

No 2013.gada 27.februāra apstrīdēšanas teksta izriet, ka pieteicēja ar iesniegumu vēršas pret Sākotnējo lēmumu, ar kuru UIN pārmaksa 56534,08 Ls dzēsta un kurš pieņemts, nenogaidot, līdz beigsies pieteicējas tiesības atprasīt strīdus nodokļu pārmaksu. No apstrīdēšanas iesnieguma ir saprotams, ka pieteicējas ieskatā tai līdz 2014.gada 18.maijam vēl ir tiesības iesniegt iesniegumu par nodokļu pārmaksas atmaksu, taču apstrīdēšanas iesniegumā nav nekādu norāžu, kuras varētu iztulkot tādējādi, ka pieteicēja jau ar šo apstrīdēšanas iesniegumu izlieto minētās atprasīšanas tiesības.

Privātpersonas tiesību ievērošanas principam un taisnīguma principam, atbilstoši kuriem tiesai būtu jāapsver iespēja 2013.gada 27.februāra apstrīdēšanas iesniegumu iztulkot pieteicējai maksimāli labvēlīgi, būtu piešķirama lielāka nozīme, ja pieteicēja nebūtu paspējusi termiņā iesniegt korektu un nepārprotamu iesniegumu par nodokļu pārmaksas atmaksu. Taču izskatāmajā gadījumā priekšroka ir dodama tiesību normās noteiktajai kārtībai, proti, nepārprotama iesnieguma nepieciešamībai, un tam apstāklim, ka šādu iesniegumu pieteicēja iesniedza vien 2013.gada 14.oktobrī.

[12] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 28.panta otro daļu pārmaksātās nodokļu summas pēc nodokļu maksātāju pamatota iesnieguma iesniegšanas nodokļu administrācijai un pēc nodokļu administrācijas pārbaudes novirzāmas nokavēto vai kārtējo nodokļu maksājumu segšanai vai atmaksājamas 15 dienu laikā, ja konkrēto nodokļu likumi neparedz citu atmaksāšanas laiku un kārtību. Arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" pārejas noteikumi 134.punkts paredz, ka nodokļu administrācija pārmaksāto nodokļu summu pēc pamatota pieprasījuma saņemšanas atmaksā nodokļu maksātāja norādītajā bankas kontā vai novirza nokavēto vai kārtējo maksājumu segšanai 15 dienu laikā pēc nodokļu administrācijas pārbaudes veikšanas.

Likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 22.panta ceturtajā daļā noteikts, ka attiecīgā taksācijas perioda nodokļa pārmaksas VID ieskaita nodokļa maksātāja turpmākajos nodokļa maksājumos nodokļa parādu dzēšanai vai atmaksā nodokļa maksātājam pēc tā pieprasījuma 30 dienu laikā, ja šā panta $4.^1$ un $4.^2$ daļā nav noteikts citādi. Saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 22.panta $4.^1$ daļu VID ir tiesības aizkavēt pārmaksātās nodokļa summas atmaksāšanu, par to rakstveidā informējot nodokļa maksātāju, ja šā panta ceturtajā daļā noteiktajā laikā pieņemts lēmums par nodokļa maksātāja maksājamo nodokļu kontroles (pārbaudes revīzijas) uzsākšanu, — līdz dienai, kad nodokļu administrācija ir pieņēmusi lēmumu par pārmaksas pamatotību. Saskaņā ar likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" 22.panta $4.^2$ daļu ja nodokļa maksātājam ir VID administrētu nodokļu vai citu valsts noteikto maksājumu parādi, VID pārmaksāto nodokļa summu novirza attiecīgo nodokļu vai citu valsts noteikto maksājumu segšanai.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 254.panta pirmo daļu, ja pieteikumu par administratīvā akta izdošanu tiesa atzīst par pamatotu, tā uzdod iestādei izdot attiecīgu administratīvo aktu. Atbilstoši panta otrajai un ceturtajai daļai tiesa spriedumā nosaka administratīvā akta saturu un izdošanas termiņu, ja iestādei vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi, un tiesas spriedums šajā gadījumā aizstāj administratīvo aktu, līdz iestāde to izdod. Panta trešajā daļā noteikts, ja iestādei vēl ir jāizdara lietderības apsvērumi, tiesa spriedumā nosaka, ka iestādei noteiktā termiņā jāizdod administratīvais akts.

No minētā secināms, ka, izlemjot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai pēc iespējas jācenšas noskaidrot visus priekšnosacījumus labvēlīgā administratīvā akta izdošanai, un, ja tas ir iespējams, pašai noteikt labvēlīgā administratīvā akta saturu. Tikai gadījumā, ja tas nav iespējams, tiesa uzdod iestādei atkārtoti skatīt privātpersonas prasījumu.

Izskatāmajā lietā iestāde pēc būtības nav vērtējusi pieteicējas iesniegumu par UIN pārmaksas atmaksu. Lietā nav atrodams arī neviens VID arguments, kādēļ pieteicējas 2013.gada 14.oktobra iesniegums būtu vai nebūtu apmierināms citu apsvērumu dēļ, izņemot iestādes uzskatu, ka pieteicēja ir nokavējusi iesnieguma iesniegšanas termiņu, ko tiesa atzinusi par nepamatotu. Ir jāuzsver, ka lietā iniciētais strīds skar tikai un vienīgi jautājumu par to, vai pieteicēja ir nokavējusi prekluzīvo termiņu UIN pārmaksas atprasīšanai. Kā tas izriet no sprieduma [12] punktā citētajām tiesību normām, tieši nodokļu administrācijas kompetencē ir veikt pārbaudi par iesnieguma pamatotību, kā arī, gadījumā, ja tas ir pamatots, izvēlēties konkrētu rīcības veidu ar nodokļa pārmaksas summām. Administratīvā tiesa, kuras funkcija ir kontrolēt valsts pārvaldes darbības tiesiskumu, nedrīkst funkcionāli iekļauties valsts pārvaldē, kļūstot par augstāku valsts pārvaldes iestādi. Tādējādi, apmierinot pieteikumu, tiesai ir jāuzliek VID pienākums izskatīt pēc būtības pieteicējas 2013.gada 14.oktobra iesniegumu par UIN pārmaksas 56534,08 Ls apmērā atmaksāšanu, ievērojot tiesas konstatētos faktus un to juridisko vērtējumu.

[14] Tā kā pieteikums tiek apmierināts, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu pieteicējas samaksātā valsts nodeva piespriežama no atbildētājas par labu pieteicējai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt SIA /Nosaukums 1/ pieteikumu un uzlikt pienākumu Valsts ieņēmumu dienestam 30 dienu laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas izvērtēt pēc būtības SIA /Nosaukums 1/ 2013.gada 14.oktobra iesniegumu par uzņēmumu ienākuma nodokļa pārmaksas atmaksāšanu un izdot administratīvo aktu, ievērojot spriedumā konstatētos faktus un to juridisko vērtējumu.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu pieteicējai SIA /Nosaukums 1/ samaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu namā.

Tiesnesis M.Šļakota